

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตอย่างมาก เนื่องจากการศึกษาเป็นการพัฒนาคุณภาพของคน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความสำเร็จในชีวิต ดังนั้นโอกาสที่บุคคลจะก้าวหน้าในชีวิตนั้นส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับความสำเร็จการศึกษา และการที่บุคคลจะสามารถศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองได้มากน้อยนั้นขึ้นอยู่กับข้อจำกัดทางฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละบุคคล

ในประเทศไทยความเสมอภาคทางการศึกษาทั้งในด้านโอกาสและระดับมาตรฐานคุณภาพยังเป็นปัญหาสำคัญ จำนวนผู้ได้รับการศึกษาในระดับต่าง ๆ ยังมีน้อยมากเมื่อเทียบกับประชากรในประเทศ สถาบันการศึกษาของรัฐบาลนับเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างมากที่มีส่วนช่วยให้กลุ่มคนที่มีฐานะต่ำมีโอกาสได้รับการศึกษาเท่าเทียมกับกลุ่มที่มีฐานะที่ดีกว่า เนื่องจากบุคคลที่ศึกษาในสถาบันการศึกษารัฐบาลจะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการศึกษาในสถาบันการศึกษาเอกชน¹ โดยเฉพาะในปัจจุบันประเทศไทยเกิดภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ เพราะฉะนั้นถึงแม้ว่านักเรียนจะศึกษาในสถาบันการศึกษาของรัฐบาล ผู้ปกครองก็ยังคงเกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้น

สำหรับการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและมัธยมศึกษาตอนปลายนั้นเป็นทางเลือกที่นักเรียนที่เรียนจบจากมัธยมศึกษาตอนต้นจะเลือกเรียน เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งในการศึกษานั้นผู้ปกครองของนักเรียนจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ค่าลงทะเบียนวิชาเรียน ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียน และอื่น ๆ ซึ่งต้องจ่ายให้แก่สถานศึกษา และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักอาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ค่ารักษาพยาบาล การบันเทิง และการเดินทาง เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่เรียนสายอาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และสาย

¹ สิทธิชัย ธาตานิติ, การศึกษากับสังคม, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร์, พิมพ์ครั้งที่ 2, 2529 : หน้า 37.

สามัญระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสถาบันการศึกษารัฐบาล ไม่เท่ากันและไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับสถาบัน สาขาวิชา หรือชั้นปีการศึกษา²

ด้วยเหตุนี้ ผู้ทำการศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษา เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของนักเรียนที่เรียนสายอาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของสถาบันการศึกษารัฐบาลในจังหวัดเชียงใหม่เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการศึกษานับเป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่การเลือกศึกษาต่อ ฉะนั้นถ้าสามารถประมาณค่าใช้จ่ายได้ จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ หรือการจัดสรรค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองนักเรียน รวมถึงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการวางแผนการศึกษา การบริหารการศึกษา และการพัฒนาการศึกษาของรัฐบาล

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของนักเรียนที่เรียนสายอาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของสถาบันการศึกษารัฐบาล ในจังหวัดเชียงใหม่

1.3 นิยามศัพท์

“นักเรียน” หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสถาบันการศึกษาของรัฐบาล ใน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2543

“ค่าใช้จ่าย” หมายถึง ค่าใช้จ่ายของนักเรียนที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่างในระหว่างปีการศึกษา เพื่อการศึกษาและเพื่อการครองชีพ ได้แก่ ค่าลงทะเบียนวิชาเรียน ค่าธรรมเนียม และค่าบำรุงต่าง ๆ ตามระเบียบของสถาบันการศึกษาที่นักศึกษาผู้นั้นศึกษาอยู่ ค่าวัสดุอุปกรณ์การศึกษา ค่าใช้จ่ายในการศึกษา

² ทบวงมหาวิทยาลัย, รายงานผลการวิจัย เรื่องค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนิสิตนักศึกษา, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520 : หน้า 5.

ค่าอาหาร ค่าเช่าที่พักอาศัย ค่าเสื้อผ้า ค่ารักษาพยาบาลกรณีที่ไม่ใช้บริการของสถานศึกษา และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ³

“ค่าใช้จ่ายต่อปีการศึกษา” หมายถึง ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาและการครองชีพในระหว่างปีการศึกษา คิดเฉพาะเวลาที่เปิดภาคเรียน ซึ่งมีระยะเวลาประมาณ 9 เดือน

“สายอาชีพ” หมายถึง สาขาวิชาที่เปิดสอนในสถาบันการศึกษาของรัฐบาลระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ คือ ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 และประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3

“สายสามัญ” หมายถึง สาขาวิชาที่เปิดสอนในสถาบันการศึกษาของรัฐบาล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงค่าใช้จ่ายของนักเรียนที่เรียนสายอาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของสถาบันการศึกษารัฐบาล ในจังหวัดเชียงใหม่
2. สามารถเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของนักเรียนที่เรียนสายอาชีพระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของสถาบันการศึกษารัฐบาล ในจังหวัดเชียงใหม่

³ เรื่องเดียวกัน 2.